

Овсієнко К.Ю.

аспірантка,

Національний технічний університет

«Харківський політехнічний інститут»

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ДЛЯ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙ В УКРАЇНІ

В сучасних умовах кожна країна намагається займати передові позиції на світовому ринку. Україна на даному етапі має недосконалу інноваційну систему, завдяки якій можна гідно конкурувати з країнами-лідерами.

Ринкові умови на внутрішньодержавній та світовій арені диктують правила гри за якими бізнес завжди повинен удосконалювати свої вміння та навички. Розвиток інновацій є одним з кращих інструментів для підвищення якості існуючої продукції та появи нової для зросту конкурентоздатності фірм та країни в цілому.

В даний час залишається низка невирішених питань впровадження сучасних методів та моделей державної підтримки інновацій. Більшість вчених намагається досліджувати проблеми інноваційної діяльності в Україні, не спираючись на досвід інших провідних країн, що дало б змогу використати його як приклад для успішного вдосконалення вітчизняної науково-дослідної та інноваційної системи.

Україна належить до групи країн з дуже низьким рівнем високотехнологічної продукції в експорті (5%), тоді як в середньому у світі цей показник досягає 21% (Філіппіни – 65%, США – 32%, Ірландія – 41%) [1]. Така ситуація вказує на те, що сьогодні в державі немає необхідних умов та системи дієвої підтримки з боку уряду, що стимулювало б науковців більш активно здійснювати інноваційні розробки та наукові відкриття. Саме тому це питання є особливо актуальним в наш час, адже Україна повинна максимально використовувати свій науковий потенціал задля прискорення свого прориву як провідної інноваційної країни на світовому ринку. В цьому контексті особливо актуальними є вивчення і впровадження

світового досвіду країн, в яких економіка набула помітного інноваційного спрямування.

Німеччина є однією з провідних інноваційних країн в Європі та світі. Її місце розташування є привабливим і конкурентоспроможним, а інноваційна система є дуже ефективною. Науково-дослідна та інноваційна політика Федерального уряду призначена для суспільства, економіки і кожної людини цієї країни. Вона спрямована на вирішення глобальних проблем, зміцнення конкурентоспроможності і забезпечення стійких робочих місць. При цьому політика орієнтована на сталий економічний режим за зниження споживчих ресурсів.

У порівнянні на міжнародному рівні головна домінанта німецьких компаній полягає у здатності до кооперації. Більшість німецьких компаній рано усвідомили, що тісна спільна робота з постачальниками та закладами вищої освіти, дослідницькими інституціями це ключова ланка у досягненні успіху в інноваційній сфері. З точки зору спільних підприємств, Німеччина є гарним місцем для промислової діяльності, оскільки її промислові постачання і дослідницькі установи є одні з кращих у світі. Ще одним ключовим моментом кооперації виступає широко розвинена практика створення кластерів, метою яких – співробітництво фірм, які працюють на одному сегменті ринку і пов'язані у технологічному ланцюзі. Результат такої співпраці полягає в обміні інформацією про споживачів, що викликає розширення клієнтів і зростання масштабів виробництва. Крім того, фірми, що співпрацюють, мають можливість використовувати навички, прийоми і технології одна одної, а отже, можливості фірми можуть бути значно розширеними, якщо вдається досягти синергії між різними технологічними культурами [2].

Однією з особливостей інноваційної політики Німеччини є надання урядом фінансової підтримки розвитку довгострокових і ризикових досліджень у ключових областях науково-технічної і виробничо-господарської діяльності [3].

Швейцарія є найбільш конкурентоспроможною країною світу з диверсифікованою експортоорієнтованою економікою і однією з найбільш привабливих країн для розташування бізнесу. У зв'язку з тим, що країна не є багатою на природні ресурси, їй доводиться

розвивати економіку за допомогою впровадження інновацій та залучення інвестицій із-за кордону.

Прикметно те, що у Швейцарії, яка має федеративний устрій, не існує єдиної кластерної політики із всеохоплюючою кластерною стратегією та національною кластерною програмою. Федеральна Рада Швейцарії (федеральний уряд країни) не виокремила кластерну політику як таку, щоб уникнути ризику її зведення до політики підтримки окремих галузей. Замість цього реалізується ефективна інноваційна політика, спрямована на підтримку інноваційності передусім малих і середніх підприємств, сприяння розвитку науки, освіти та досліджень.

У Швейцарії кластерна система слугує основою економіки, хоча виникла вона упродовж двох останніх десятиріч і розвивалася самостійно, без спеціальних урядових розпоряджень. З огляду на це країна отримує певні переваги. По-перше, оскільки економіка країни децентралізована, кожний регіон розвивається самостійно завдяки розташуванню в ньому інноваційних підприємств. За таких умов не виникає ситуації, коли практично всі ресурси країни зосереджено в одних регіонах, а в інших регіонах їх обмаль. По-друге, враховуючи прискорений науково-технологічний розвиток, компанії за допомогою співробітництва швидше розвиваються, створюючи нові продукти, оптимізуючи витрати і рухаючи галузь [4].

Франція, яку завжди критикували за надмірну централізацію державного управління, змогла використати цей фактор як козир в посткризових умовах і мобілізувала національні потужності для швидкого інноваційного розквіту. Навіть більше, Франція пішла ва-банк і незважаючи на значний дефіцит державного бюджету, замість тотальної економії впровадила широкомасштабну довгострокову інвестиційну програму уряду щодо фінансування досягнення таких майбутніх стратегічних цілей, як: прискорення темпів інноваційного розвитку країни; перетворення вищої освіти в найважливіший двигун економічного зростання через підвищені вимоги до якості підготовки робочої сили на світовому ринку; посилення розвитку сфери НДДКР; активізація процесу промислового використання результатів фундаментальних досліджень; розвиток «зеленої економіки» [5].

Залучення представників громадянського суспільства (вчених, підприємців, державних діячів, широкої громадськості та інших представників з усіх сфер соціально-економічного життя) до розробки науково-технологічних пріоритетів, формування нової інноваційної моделі національної економіки, спрямованої на сталий розвиток також є позитивним досвідом Франції.

Спосіб фінансового забезпечення активізації інноваційної діяльності через податкове стимулювання у «французькому варіанті» теж є корисним для економіки, зокрема зважаючи на те, що загалом податкова система Франції вважається однією з найбільш складних і обтяжливих і водночас – вкрай ефективною для стимулювання інноваційної активності підприємств.

Позитивний досвід демонструють також результати діяльності французьких інноваційних кластерів. У Франції успішно працюють Європейські центри бізнес-інновацій, об'єднані у Французьку асоціацію інновацій, звану також «Retis-innovation», яка налічує понад 133 членів: технополіси, центри бізнес інновацій, інкубатори і «полюси конкурентоспроможності».

Завдяки сформованим інноваційним кластерам успішно реалізується національна програма утворення таких об'єднань підприємств, що є привабливими для проникнення приватної ініціативи в сферу досліджень і розробок, конкурентоспроможними з позиції міжнародного поділу праці, одночасно забезпечується ефективне рішення ряду соціально-економічних проблем на регіональному рівні.

Отже, проаналізувавши стан та тенденції розвитку інноваційної сфери в Німеччині, Швейцарії та Франції, можна окреслити певні кроки в напрямку поліпшення стану інновацій в Україні, а саме: підвищення кооперації між університетами та підприємствами у сфері НДДКР шляхом створення центрів по кооперації університетів і промисловості, міждисциплінарних центрів, інноваційних центрів по передачі технологій малому та середньому бізнесу; створення системи співпраці у сфері інноваційної діяльності між вищими навчальними закладами та підприємствами, яка на сьогоднішній день не існує в Україні; створення цільових програм підтримки інноваційної діяльності; надавання фінансової підтримки розвитку

довгострокових і ризикових досліджень у ключових галузях науково-технічної і виробничо-господарської діяльності; збільшення пільг, що стимулюють науково-технічний прогрес та інноваційну діяльність.

Список використаних джерел:

1. Інновації в Україні та в світі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://angio-veritas.com/innovatsiji/innovatsii-vukrajini-ta-v-sviti>
2. Геєц В.М., Семиноженко В.П. І 66 Інноваційні перспективи України. – Харків: Константа, 2006. – 272 с.
3. Пасічник Т.В. Проблеми науки. 2009. № 7.
4. Дело в кластере: какой регион выбрать для открытия проекта в Швейцарии [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://vc.ru/21863-swiss-business-clusters>
5. Un emprunt national pour preparer la France de demain / economie.gouv.fr

Середа О.О.

аспірант

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

НЕОБХІДНІСТЬ ВІДТВОРЕННЯ ЗЕМЕЛЬНО-РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Основна проблема в сільському господарстві більшості країн світу і нашої країни – падіння природної родючості ґрунтів. Необхідна мінімізація негативних екологічних наслідків прийнятих сьогодні економічних рішень. Проблема компромісу між поточним і майбутнім споживанням родючості повинна стати основною при розробці стратегії землекористування. Необхідний перехід до сталого розвитку аграрного сектора. Найважливіший напрямок у вирішенні завдання сталого розвитку сільського господарства – забезпечення простого і розширеного відтворення земельно-ресурсного потенціалу.